

คำถาม: สนใจเรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีดค่ะ ขอคำแนะนำสำหรับผู้เริ่มต้นค่ะ

คำตอบ: ชนิดของจิ้งหรีด ที่นิยมเพาะเลี้ยงและรู้จักกันแพร่หลายมี 2 ชนิด ได้แก่ จิ้งหรีดพันธุ์ทองดำ และพันธุ์ทองแดงลาย

วงจรชีวิต : จิ้งหรีดจะเริ่มวางไข่หลังจากผสมพันธุ์แล้วประมาณ 3- 4 วัน โดยจะวางไข่ในดินเป็นกลุ่มๆ ลึกลงไปในดินประมาณ 1-1.5 ซม. ตัวเมีย 1 ตัว จะวางไข่ได้ประมาณ 1,000 – 1,200 ฟอง ไข่จะมีสีขาวนวล ลักษณะเรียวยาวคล้ายเม็ดข้าวสาร เมื่อฟักนาน ๆ ก็จะมีสีเหลือง และดำ หลังจากวางไข่ประมาณ 7 วันก็จะฟักออกเป็นตัวอ่อน ตัวอ่อนเมื่อฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ จะมีสีครีม ต่อมาก็จะเปลี่ยนเป็นสีเข้มขึ้น และจะมีการลอกคราบหลายครั้ง ระยะเวลาที่ตัวอ่อนเจริญเติบโตจนเป็นตัวเต็มวัยจะใช้เวลาประมาณ 40-45 วัน

วัสดุ อุปกรณ์การเลี้ยงจิ้งหรีด

1. บ่อจิ้งหรีด วัสดุที่จะนำมาเป็นสถานที่เพาะเลี้ยง เช่น บ่อซีเมนต์ กะละมัง ปิ๊บ โอ่ง ถังน้ำ หรืออาจจะใช้กล่องพลาสติก เจาะรูที่ฝาด้านบนเพื่อระบายอากาศ และปิดด้วยตาข่าย เป็นต้น
2. เทปกาวขนาดกว้างประมาณ 5 ซม. ขึ้นไป สำหรับใช้ติดรอบในด้านบนของบ่อ เพื่อป้องกันไม่ให้จิ้งหรีดไต่หนีออกนอกบ่อ
3. ตาข่ายไนล่อนสีเขียว สีดำ หรือ สีขาว ใช้สำหรับปิดปากบ่อป้องกันการบินหรือกระโดดหนีของจิ้งหรีดและป้องกันศัตรูเข้าทำลายจิ้งหรีด (จิ้งจก ตุ๊กแก นก เป็นต้น) ซึ่งตัดให้มีขนาดใหญ่กว่าบ่อ โดยให้สามารถคลุมมิดทั้งปากบ่อและสามารถใช้เชือกมัดปิดรอบบ่อได้ด้วย
4. เชือกหรือยางรัดปากบ่อ โดยอาจจะใช้ยางในรถจักรยานยนต์ตัดให้เป็นเส้นยาวๆ ทำเป็นยางรัดปากบ่อก็ได้
5. วัสดุที่หลบภัย เพื่อให้จิ้งหรีดใช้เป็นที่พักหลบซ่อนตัว และให้ความอบอุ่น เช่น ถาดกระดาษรองไข่ กาบมะพร้าว อิฐบล็อกจากอิฐเผาแห้ง ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อนๆ แข่งปลาทุ กระเบื้องลอนเล็ก เป็นต้น
6. ถาดให้อาหาร ควรเป็นถาดที่ไม่ลื่นมาก เพื่อให้จิ้งหรีดได้กินอาหารได้สะดวก
7. ภาชนะให้น้ำ ระยะตัวอ่อนอาจจะใช้ฟองน้ำที่ชุ่มน้ำ วางไว้ในถาดเพื่อให้จิ้งหรีดมาดูดกินน้ำที่ฟองน้ำ หรือใช้ต้นกล้วยดิบตัดเป็นท่อนๆ พืชตระกูลแตง ชนิดต่างๆ เช่น แตงกวา แตงโม น้ำเต้าก็ได้ ยังไม่ควรให้น้ำใส่ถ้วยหรือจาน เพราะอาจจะทำให้จิ้งหรีดตัวอ่อนตกและจมน้ำตายได้ แต่เมื่อจิ้งหรีดมีขนาดโตขึ้นก็อาจใช้ที่ให้น้ำสำหรับลูกไก่ หรือใช้จานหรือถาด แต่จะต้องมีหินวางไว้ด้วยสำหรับให้จิ้งหรีดเกาะกันการตกน้ำ
8. ถาดวางไข่ สำหรับใช้เป็นที่วางไข่ของจิ้งหรีด โดยนิยมใช้ขันอาบนํ้าทั่ว ๆ ไป วัสดุที่ใส่จะใช้ขี้เถ้าแกลบดำ ดินทราย ขี้เลื่อย หรือผสมกันก็ได้แล้วรดน้ำให้ชุ่ม นำไปวางในบ่อในช่วงที่จิ้งหรีดผสมพันธุ์กันแล้ว ซึ่งจิ้งหรีดจะวางไข่หลังจากผสมพันธุ์แล้วประมาณ 3-4 วัน

การจัดการ

1. สถานที่เลี้ยง ต้องป้องกันแสงแดดและฝนได้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เช่น โรงเรือนเลี้ยง ไต๋ถุนบ้าน ชายคา บ้าน เป็นต้น
2. การให้น้ำ ต้องระวังไม่ให้น้ำแห้ง ถ้าแห้งให้เติมใหม่
3. การให้อาหาร อาหารหลัก ได้แก่ ผัก ผลไม้ ที่ปลอดสารพิษ เกือบทุกชนิด เช่น ฟักทอง พืชตระกูลแตง เปลือกแตงโม กะหล่ำปลี ผักกาด หนุ่ยที่อวบน้ำ อาทิเช่น ผักเบี้ย ผักตบ ฯลฯ ยกเว้นผักที่มีกลิ่นฉุน เช่น ผักชี ขึ้นฉ่าย และผักที่มียาง เช่น ผักบู่ ที่จิ้งหรีดไม่ชอบกิน อาหารรองใช้อาหารไก่
4. การวางถาดไข่ เมื่อพบว่าจิ้งหรีดวางไข่ในถาดมากแล้ว ให้ทำย้ายถาดที่วางไข่แล้วออกไปและนำถาดใหม่มาวางแทน ซึ่งจะทำให้ได้จิ้งหรีดที่มีขนาดอายุรุ่นเดียวกันในแต่ละถาด
5. การทำความสะอาด ควรหมั่นตรวจความสะอาดของถาดน้ำ ถาดอาหาร และบ่อ โดยเฉพาะถาดน้ำถาดอาหาร ถ้าสกปรกก็ให้ล้างออก หรือทำความสะอาดทุก 2-3 วัน
6. การจับจิ้งหรีด สามารถจับมาบริโภคหรือจำหน่ายเมื่อจิ้งหรีดมีอายุประมาณ 40-45 วัน

ศัตรูที่สำคัญของจิ้งหรีด ได้แก่ มด จิ้งจก ตั๊กแตน แมงมุม กิ้งก่า กบ เขียด นก โดยเฉพาะมด ซึ่งจะมากินอาหารและทำร้ายจิ้งหรีดจนตาย จึงควรป้องกันโดยอาจจะทำร่องน้ำสำหรับโรงเรือนขนาดใหญ่ หรือให้น้ำหล่อรอบบ่อเลี้ยง และต้องใช้ตาข่ายคลุมปิดบ่อให้มิดชิดเพื่อป้องกันศัตรูอื่นๆ เข้าไปในบ่อ

สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

1. สมใจนิกรฟาร์ม เลี้ยง แมงสะต๋อง อิงมาตรฐานตลาดต้องการ ผลิตเป็นต้นไม้อพ (รายการเกษตรน่ารู้) :
http://kukr.lib.ku.ac.th/db/kukr/search_detail/result/354247
2. การเลี้ยงจิ้งหรีด: โลกของตั๊กแตน จิ้งหรีด 1. โดย พิสุทธิ เอกอำนวย สถานที่จัดเก็บ: สำนักหอสมุด ม.เกษตรศาสตร์ (SF459 .C75 .พ38) (http://agkb.lib.ku.ac.th/main/search_detail/result/362842)
3. การเลี้ยงจิ้งหรีดพันธุ์ทองแดงลาย. กรมส่งเสริมการเกษตร
<http://www.servicelink.doae.go.th/webpage/book%20PDF/domestic%20animal/d015.pdf>
4. การเลี้ยงจิ้งหรีด. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไครอันเนื่องมาจากพระราชดำริ <http://www.hongkhrai.com/pdf/jj.pdf>
5. การเลี้ยงจิ้งหรีดทองแดงลาย. กรมราชพันธุ์ เรือนจำอำเภอฟล <http://www.correct.go.th/poppoln/navattakam.html>